

НАРОД

Народ излази свакога дана по подне.
Штампарија се налази у улици Зембце број 8.
Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају!
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 8.

ПРИЛОЖАК ЗА РЕФОРМУ САНИТЕТА

ШКОЛСКОМ ЗДРАВСТВЕНОМ НАДЗОРУ И НАДЗОРНИЦИМА

I
У нашем чланку о здравственом надзору отишли смо се и питања о наредним здравственим надзорницима. смо напоменули да се један део учитеља и учитељица могли употребити за ванредне здравствене надзорнике.

Ту се замишља, да ли они вршили дужности редовних здравствених надзорника у селима, где не би ових последњих било, што би било намет, пошто би учитељи као интелегентни људи, много брже и лакше савладали све предмете, чије је познавање потребно за здравствене надзорнике.

Али има друга једна ствар од велике важности, а то је: здравствени школски надзор. Он је изведен у Енглеској и састоји се од томе, да има по једног или више учитеља или учитељица у школи, који су се бавили школском хигијеном и другим предметима, који се тичу здравља у школи, а који су положили испит школске здравствене надзорнике.

Њихова је дужност да се нарочито брину практичном извођењу здравствених мера у школи, код школске деце, да изводе практичну наставу хигијене код ученика и т. д. из програма наставе школе за школске здравствене надзорнике.

ФЕЛТОН

ВИРГИЛ И ХОРАЦ

У Хрватској, за време правог смислу речи «лајдрне реакције, која је сачињена под именом «Баварска система», све је било од војном контролом. Шетња, па и сви остали чиници по вишим надлежностима Сили су махом оцидири.
Тако је било и у просвети: Учитељи и професори су додуше и тада они да, којима је то била професија, али код највише просветне инстанције у Загребу били су сами једна часници.
Средње школе, које нису биле чисто војничке, биле су гимназије и то у Риму песници из првог пре Христа.

виђено нашим прописима. По селима пак читање о школском здравственом надзору није ни такуто.
Ми имамо добро спремених учитеља и осталих наставника. Многи од њих имају доста слободног времена и вишак интелектуалне енергије, да дубље уђу и у друге ствари, сем онога, што су учили у школи и што стоји у тесној вези са школом.

Дакле, ако би се добро организовала школа за школске здравствене надзорнике и ако би услови за такве надзорнике били у материјалном погледу повољни, могли бисмо имати довољан број учитеља-лица за здравствени надзор школски, који би учинили да се знање о хигијени у много јачој мери рашири код ученика; а нарочито тиме, што би учинили, да се практично примењују хигијенска учења.

Ако бисмо имали школу за редовне здравствене надзорнике, онда би се у оквиру те школе изводила настава и за школске здравствене надзорнике. Та би се школа најлакше могла организовати у вези са медицинским факултетом, и ако она може бити и без њега.
За учитеље би био курс много краћи, јер улазе у школу са много већом општом спремом а обим предмета, који треба да се уче, био би много мањи.

Довољан би био, по нашем мишљењу, шестомесечни течај, од једном или у два маха — ферија.

пуна Енеида, и због неких пикантних места код ње, која никако нису за младиче, избаци из VI разреда. У исти мах колегијум је донео одлуку, да се Хораци због лаког стиља и метра премести из VIII разреда у VII.
Своју одлуку колегијум пошље у Загреб на санкцију. Нико од чиновника није могао донети решење по овом предмету. У неко доба се сетише, да је послужитељ винковчанин, и да би он могао дати по томе потребна објашњења.
После добијених информација на овај начин шеф надештва је овако одговорио винковачком колегијуму: «Нека равнатељ тога завода да изјашњење, зашто нису ни он, ни колегијум довољну пажњу обратили на «Јудоредни узгој младича?! Зашто није Вир-

Полагање испита било би у одсецима, ако би предавања била у два одсека. Повољно полагање испита, у случају неуспеха могло би бити у другој можда и трећој години.

На течај би се примали учитељи и учитељице од 18—35 година који су свршили нашу учитељску школу.

Што вреди за учитеље, вреди и за наставнике продужних и вечерњих школа као и за оне средњих школа или сличног ранга. Ту долазе учитељска, трговачка, привредна, занатска и друге школе. Донекле и богословија, у колико се богословци употребљују за учитеље и наставнике.

Од предмета, што би се предавали, били би ови:

1. Основи анатомије и физиологије (општа структура тела и радње у телу).
2. Хигијена (наука о здрављу) у опште: лична хигијена, ваздух и вентилација, загревање и осветљење, вода (пића), храна, одело.
3. Дечија хигијена. Рађање и развијање детета и хигијена чула.
4. Физички услови, који утичу на здравље деце у школи.
5. Познавање телесних и душевних недостатака код деце и знаци слабог здравља.
6. Основи домаће неге болесне деце.

Нега мале и одрасле деце.

4. Прва помоћ; за разне болести код деце и њихово спречавање; борба противу гована (паразита) и опасних инсеката. Дезинфекција.

5. Начин (методе) наставе хигијене.

Д-р Ч.

У МАЂАРСКОЈ

Царих. — «Пестер Лојд» од 13 јула јави, што се у јужној Мађарској од неколико времена поново јављују листићи за пангерманистичку пропаганду, у којима се позивају мађарски поданици, да ступе у друштво «Дајес Бунд» и да се свим средствима боре у корист германизма. Ове листиће је потписао Мзг, градски начелник Герлице.

Јавно мађарско мишљење — каже лист — најенергичније протестује против апсолутног недостајања такта, којим се позивају грађани мађарске државе да се боре против свега онога што није немачко, и

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париз. — Званично. Никакве промене на фронту битке јужно од Соме.

Ноћу је била нешто активна у Шампањи. Непријатељ је покушао више испица у пределу Поне, Мон-Сан-Ном и Суека. Али је одбијен.

Вашингтон. — (Званично). Источно од Базоша америчке су трупе прешле Велу и утврдиле су се на путу Сасон — Ремс. Под америчком ватром сви немачки противнапад су пропази.

према томе и против мађарске нације и мађарске државе.

Аво Французи, Енглези, Италијани и Чеси хоће да сеју неслогу у нашој земљи против наше домовине, они бар имају ту олакшавајућу околност, што су наши непријатељи. Али с првом можемо да питемо да ли је то неки обичај код Немаца, да на овај перфидан начин беду улећа свога савезника.

НЕМАЧКА И ТУРСКА

Париз. — «Пти Паризиен» прима из Копенхагена да изгледа, да је Турска прекинула дипломатске односе са Немачком. Ова је вест примљена са резервом, ипак се сматра да заслужује да се испита ситуација услед затегнутости, која све више расте у Турској, због немачких циљева још од почетка рата и због одјека у Цариграду, изазваног миром са Румунијом, као и због држања Бугара. Сматра се да је ово један мањегар турске владе.

ШАЛА И ЗАБАВА

НАЈВАЖНИЈЕ.
Учитељ. — Даране, ја сам вам објаснио како се прави нож. Кажите ми сада који је део на вожу најзначајнији.
Ученик Диран. — Е! е!
Учитељ. — Ја ћу вам помоћи. Сетите се дела на пољу којим се најчешће ваш отац служи...
Ученик Диран. — Сада знам, то је онај којим се изалаче пампури.

НОВА КЊИГА

МЕМОАР ПРИНЦА ЛАХНОВСКОГ
Готова је прва књига «Слободне Библиотеке»: М е м о а р Принца Лакновског у преводу Николе П. Петровића и може се добити по цени од 2 драхме код власника, Тодора Петровића, цензора Гл. Поште Врховне Команде — Солун.

од заставника или другова телесну повреду, могао би се отпустити из тога завода. Казну пак премештањем из вишег разреда у нижи не можемо усвојити, јер је ванзаконита, е
Равнатељ и наставници винковачке гимназије беху запањени, кад добише овакав одговор.
Ствар је доцније била разјашњена: Они изјавише изјавише добили су информације и обештећа, да је Виригије јак VI. разреда иначе син попа Перића из Нуштра, а Хораци, син шумара Корача из Винковаца.
Овај се предмет свакако и данас чува у архиви винковачке гимназије.)
*) Овај истинит догађај објављен је потпуно документално 1905 г. у фелетону загребачких «Народних Новина». Сад се причава по сећању.

материјал, још не инвентарисан, пао је у наше руке.

Има велики број топова свих калибара. Према »Матену« може се сматрати, да је армија генерала фон Хутнера опкољена с леђа и на десном крилу; велике снаге развијене у луку од Авре до Оазе немају другог пута за повлачење већ да ударе преко Цела и Ама на дужини од 30 километара. Савезничке војске наступају на тој линији Битној за комуникације. Непријатељеви губитци су огромни. Напшли смо на хиљаде лешева на бојном пољу.

Ластови радосно поздрављају нову победу.

Амстердам. — »Берлинер Тагблат« објављује у једном од последњих бројева у уводном чланку општи преглед последњих операција на западном фронту.

Овај чланак због свог песимизма и искрености проузроковао је у Немачкој тежак утасак. У њему се каже: »Наје истина да у Француској има само 500.000 Американаца. Има их много више. Пред Шато-Тиери-ем, нешто пред евакуацију вароши, наше трупе заробиле су америчке војнике из 77 дивизије из 142 пука.«

»Учешће американаца постаје из дана у дан врло узмирујуће. Оно што Савезници нису умели да ураде с Русима урадили су са Американцима. Ситуација је врло озбиљна; треба употребити сва средства да се спречи. Влада треба да се потруди да би избегла сваку ситуацију.«

Познато је да су савезнички амбасадори у Русији турско отишли из свог привременог боравишта Вологде, да би се настанили у Архангелску, али пошто се у Архангелску нису могли зауставити, преселили су се у Кандалаксу на мурманској обали.

Цирих. — Док се до сада у Немачкој правила разлика између болшевика и револуционарних социјалиста, »Штутгартер Најес Тагблат« у једном чланку о ситуацији у Русији све их скупа сада трпа међу непријатеље Немачке. Погрешно је мишљење — каже лист — да има кога у Русији, који би брестлитовски мир сматрао као дефинитивну ствар. Цела Русија мрзи овај мир и са чежњом очекује час, када ће моћи да поцепе мартовски уговор.

ГЕНЕРАЛ ХАЛЕР

Париз. — У Париз је стигао пољски генерал Халер. Вест је од интереса, јер показује, да је генерал Халер успео да спасе себе и један део пољских трупа од гоњења од стране Немца и болшевика.

У почетку рата Халер је био командант једне пољске бригаде против Руса. Кад је букнула револуција постао је командант пољских снага у Русији и борио се против Аустро Немца, који су хтели да разоружају пољске Легије. Са једним делом својих људи избегао је испред Немца и са својим трупама прешао је целу Русију до мурманске обале, где се укључио за Француску. Генерал Халер је сада именован за команданта пољских трупа које се боре у редовима Савезника.

ЧЕХОСЛОВАЦИ

Париз. — »Наје Цирихер Цајтунг« објављује чланак једног свог сарадника Чеха, који истиче нарочиту важност изјавама Савезника у корист Чехословака.

Све ове изјаве су међународно признање чешко-словачког националног Великог Немачког и Аустралијанаца и чине правну основу револуцију.

за стварање међународних права чешке нације у земљама Споразума. Чешко-словачке војске у Италији, Француској, Русији и Америци и њихово признање од стране влада Споразума значи, да је народ чешки званично ступио у рат против централних сила.

Ово стање ствари не треба приписати само акцији Чехословака на страни већ акцији целог Чехословачког народа, који потпуно пристаје уз акцију своје браће која се боре у Сибиру, Италији и Француској.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Париз. — Познато је да су савезнички амбасадори у Русији турско отишли из свог привременог боравишта Вологде, да би се настанили у Архангелску, али пошто се у Архангелску нису могли зауставити, преселили су се у Кандалаксу на мурманској обали.

Цирих. — Док се до сада у Немачкој правила разлика између болшевика и револуционарних социјалиста, »Штутгартер Најес Тагблат« у једном чланку о ситуацији у Русији све их скупа сада трпа међу непријатеље Немачке. Погрешно је мишљење — каже лист — да има кога у Русији, који би брестлитовски мир сматрао као дефинитивну ствар. Цела Русија мрзи овај мир и са чежњом очекује час, када ће моћи да поцепе мартовски уговор.

На томе раде болшевици, кадети, револуционарни социјалисти и буржоазија. Само су различита средства појединих група. Лењин Гроцки, и можда Миљков, чија је мржња против немачког империјализма позната, воде опортунистичку политику, хтели би да пре свега постигну своје унутрашње циљеве. Буржоазија и револуционарни социјалисти на против неће толико да чекају.

И сада је контрареволуција толико напредовала, да потпуно поткопава темеље влади совјета, и сада почиње и Споразум да се интересује за ствари у Русији. И Споразум има вероватности за успех.«

Цирих. — Руски револуционарни социјалисти у свом листу »Снајпа Борба« пишу: »Надамо се да ће мо кроз кратко време моћи изјавити радном свету у Европи, да велика већина руских радника и сељака неће да продужа да помажу комедију брестлитовских сањара. Уништити брестлитовски мир, гонити словачког националног Великог Немачког и Аустралијанаца и чине правну основу револуцију.

ТАЈАНСТВЕНЕ ЛАЂЕ

Лондон. — Поморски дописник »Тајмс« износи интересантне појединости о раду енглеских мистериозних бродова, који играју тако важну улогу у борби против сумарена, и истиче, како јавност до ове недеље није ништа знала о овим мистериозним бродовима, који носе име М.А., и ако је више официра а нарочито капетан Гордон, били одликовани за службу на овим бродовима. Међутим сада су публиковане појединости тако да Немци горким искуством сазнају за методе, које примењују ови бродови против њих.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Штокхолм. — Генерални конгрес кадета Велике Русије 14 Јула одобрио је једногласно резолуцију, којом изјављује, да је немогуће претпоставити и једну владу која би се образовала помоћу, односно под покровитељством Немачке.

Лондон. — Изгледа да се Немци заједно са финским снагама спремају да што пре предузму офанзиву против јужног крајка мурманске железничке пруге. Један полуваничан извештај у том погледу каже, да се, после последњих промена у локалној ситуацији, може узети као вероватно да ће Немци кроз неколико месеца предузети напад и то чим климатске прилике то дозволе.

Али у Финској је становиштво стално непријатељски расположено према Немцима. Упркос држања становништва, финска влада је потпуно у служби Немачке, и пошто су војску организовали Немци и пошто су већина официра Немци, нема сумње, да ће финска војска кооперисати са трупама Немачке, која је већ натерала — како је

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИЈЕ

23 сата. — Продужујући своје наступање на десном крилу четврте армије енглеске, француске трупе имале су данас нове успехе.

Пошто смо слемили немачки отпор, заузели смо села Пјерпон, Контоан, Ангест ан Сантер. Преко железничке пруге источно од Ангеста, заузели смо Аријер. Наше напредовање у овом правцу достиже од јуче у јутру 14 километара по дужици.

Поред огромне количине материјала, који још нисмо избројали, задобили смо 4.000 заробљеника. Наши губитци као и наших савезника Енглеца нарочито су мали.

На Вели су Американци заузели Фимет и задобили 100 заробљеника.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИЈЕ

У току јутра Савезничке су трупе поновиле своје на-

паде на целом фронту битке јужно од Соме и напредовале су на свим тачкама упркос увећаног непријатељског отпора.

Проширивши нападни фронт више на југ, француске су трупе зазеле село Пјерпон и шуму, која се налази северно. Северно источно од овог места француске су трупе нагло напредовале и у току дана пошле напред преко 7 километара.

На фронту француско енглеских армија, канадске и аустралијанске јединице једним дивним налетом зазеле су линију спољних одбрана Амиена и прешле ове линије у дубину од 4 километра.

На крају дана, француско енглеске трупе дошле су

Дневне Вести

г. ВЕНИЦЕЛОС

Идуће недеље очекује се долазак г. Веницелоса у Солун.

ВОДОВОД

Почеће ускоро подизање нових резервоара, да би се Солун могао снабдевати довољном количином воде. Резервоари ће се изградити снагом цивилних заробљеника.

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА

За прошла 24 сата непријатељ је избацио на ва рош 14 граната и на периферију 12. Жртава нема. Оштећена једна кућа.

ОСУЂЕНИ ПОБУЂЕНИЦИ

Ратни суд у Волосу осудио је шест војника на смрт; једног каплара и четвара редова на вечиту робију са тешким радовима, и четвора на десет година робије.

САОПШТЕЊА

Драгутин Љ. Жакчић из Причиновића мачванског има карту из Србије од Вукосаве Р. Радовиновића из Табачковића Мачва, код Исајата Л. Марјановића Глав. Коњич. Депо п. бр. 999.

Јово Јовановић-Узун добровољац, да се јави плоручнику Душану Јовановићу п. бр. 96.

Шофер Бранко М. Јакочевић бр. п. 999 тражи брата Петра М. Јакочевића, који је још 1916 отишао у Француску као избеглица и до данас се није јавио. Моли кошта о њему зна да га извести.

на главну линију: Пјерпон-Арвиљер-Розиер ан Сантер-Ренкур-Моркур.

Битка траје на овој линији.

Северно од Соме локалне борбе.

Број заробљеника износи 17.000. Заплењено је до 300 топова, између којих и један огроман топ на жељезничким трачницама, много рововаца и митраљеза, као и намирница и материјала сваке врсте, један потпун воз и другог возног материјала.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Штокхолм. — Енглеско француске трупе заузеле су Петроволск на језеру Онега на 480 километара удаљено од Петрограда.

Вазел. — 17 јула у Кијеву је једно непознато лице испалило из револвера један метак на министра саобраћаја Бутенка али је промашио.

Лондон. — Против болшевички покрет нагло се шири у Русији. Генерала Семенов и Корнилов, на путу за Владивосток, стигли су у Хајлер и придружили се Чехословацима.

Париз. — Лојд Џорџ у својству министра војног честитао је Фошу на именовану за маршала. Лондонски Лорд Мер је такође упутио своје честитке новом маршалу.

Париз. — Клемансо је упутио маршалу Фошу овај телеграм: Веома сам срећан вашим унапређењем за маршала француске. Молим Вас, да изволите примити моја честитања и моје дубоко уверење, да ће савезничке трупе, под вашим командом победоносно напредујући, осигурати коначну победу цивилнацији.

Вазел. — Јављају из Берлина, да су тамо стигли руски новинари у циљу да установе једну телеграфску агенцију совјета. Болшевички новинари ићи ће затим у Цирих, Копенхаген и Штокхолм у истом циљу.

Рим. — Председник Одбора за акцију Румуна из Трансилваније и Буковине, професор Манареску стигао је у Рим да убрза организацију румунске легије.

Лондон. — На јучерашњој седници у доњем дому изјављено је, да су предузете мере о повишењу окупације енглеским војницима.

Штокхолм. — У Русији је констатовано до сада 30.000 случајева колере.

Наша губитци че били су изузетно мали.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИЈЕ

На висоравни Азаго јуче у јутру непријатељ је напао у маха на брежуљак Росо. Оба напада су пала под нашом тром.

На разним тачкама фронта наша артиљеријска ватра и патријана навеле су непријатеље на губитак.

Авиатика. — На велика количина диверзиона бомбардовања војне радове у Пољској, венетској равници код Трента.

Оборена су 2 непријатељска аероплана.

Штокхолм. — Мохилеву се побунили немачки 470 пук ландвера. Војници су одрекли послушност, да иду на западни фронт и побили своје команданте.

Цирих. — Поморски ратни саветници фон Миле и фон Канеле напуштају министарство морине као одговорни за неуспех сумаренског рата.

Лондон. — Напредовање енглеских и француских трупа на источно и југоисточно од Амиена наставља се. Маршал Хег јавља, да су Французи заузели Френоа ан Шо се а енглеске трупе да се налазе источно од Кенела и Ке. Северно од Соме борба се упорно наставља, али Савезници напредују прогресивно.

Париз. — Савезници, који су се скоро искрцали у Архангелску потпомогнути од беле гарде, наступају ка Вологди.

Лондон. — Доњи дом је одложен до 2 августа

Архангелск. — Савезници наступају дуж железничке пруге за Вологду. Немци потучени, повукли су се за 70 миља на југ.

СОЛУНСКИ ФРОНТ

У Албанији сусрет на троло где смо имали неколико заробљеника.

У Македонији уобичајена артиљеријска активност.

Савезничке ескдриле бомбардовале су и поред страшних ветра непријатељске логоре источно од Охридског језера и једну комору у маршу источно од Порне.

МАЛИ ОГЛАСИ

Могу се добити у свима књижарама следеће књиге:

»La Perle de l'Égée«

»Salonique pendant la guerre mondiale«

»L'Orient qui meurt« од Леона Абастадо.